

**PROGRAMOWANIE PRAC NORMALIZACYJNYCH UNII EUROPEJSKIEJ NA
2018 R.**

PROGRAMMING NORMALIZATION OF THE EUROPEAN UNION FOR 2018

Bogusław ROGOWSKI

boguslaw.rogowski@wat.edu.pl

Wojskowa Akademia Techniczna

Wydział Logistyki

Instytut Logistyki

Streszczenie: W artykule zawarto krótką charakterystykę kontynuacji rozpoczętych w 2013 r. działań Unii Europejskiej na rzecz rozwoju, doskonalenia aktualnych i planowanych zamierzeń w obszarze normalizacji i rozwiązań systemowych w tym obszarze. Odniesiono się także do najważniejszych kierunków tej działalności w zakresie regulacji prawnych systemu, wytycznych i zaleceń dla europejskich organizacji normalizacyjnych a także organizacji mających istotny wpływ na kształtowanie tej działalności. Zwrócono uwagę na podejmowane, wspólne inicjatywy dotyczące normalizacji oraz przyjęte kierunki na rzecz wspierania działań, jakie należy podjąć do 2019 r., by usprawnić europejski system normalizacji. Zaakcentowano działania mobilizujące instytucje UE oraz europejską wspólnotę normalizacyjną na rzecz doskonalenia systemu. Szczególną uwagę zwrócono na wrażliwe sektory gospodarcze wspólnoty, takie jak: bezpieczeństwo energetyczne, obronność, bezpieczeństwo, interoperacyjność oraz cyberbezpieczeństwo, etc. W programie znalazło się także miejsce dla problematyki potrzeby edukacji oraz wspierania małych i średnich przedsiębiorstw, jako jeden z priorytetów działalności normalizacyjnej na 2018 r.

Abstract: The article contains a brief description of the continuation of activities of the European Union started in 2013 for the development, improvement of current and planned intentions in the area of standardization and system solutions in this area. Reference was also made to the most important directions of this activity in the field of legal regulations of the system, guidelines and recommendations for European standardization organizations as well as organizations having a significant influence on the shaping of this activity. Attention was given to common standardization initiatives undertaken and adopted directions to support measures to be taken by 2019 to improve the European standardization system. The mobilizing activities of the EU institutions and the European standardization community for the improvement of the system were emphasized. Particular attention was paid to the sensitive economic sectors of the community, such as: energy security, defense, security, interoperability and cyber security, etc. The program also included a place for the issue of the need for education and support for small and medium-sized enterprises, as one of the priorities of the standardization activity for 2018.

Słowa kluczowe: bezpieczeństwo, konkurencyjność, norma, normalizacja, obronność, strategia
Keywords: security, competitiveness, standard, standardization, defense, strategy

WSTĘP

Pod koniec sierpnia 2017 r. wydany został Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów w sprawie „Rocznego programu prac Unii w zakresie normalizacji europejskiej na 2018 r.” (Bruksela, dnia 25.8.2017 r. COM(2017) 453 final).

Głównym celem postanowień dokumentu jest dobrowolne wspieranie procesu stosowania norm i wiodąca rola przemysłu w procesie ich opracowywania. Zauważono, że kluczowe znaczenie ma zapewnienie wysokiego poziomu akceptacji faktu, iż w ramach procesu normalizacji należy korzystać z wiedzy technicznej przedstawicieli przemysłu, rządu i przedstawicieli ośrodków naukowych oraz innych zainteresowanych normalizacją stron. Organy regulacyjne mogą określać wymogi w przepisach i zwracać się do organizatorów

systemu normalizacji europejskiej w sprawie potrzeby opracowania dobrowolnych norm europejskich i ich publikowania, które można wykorzystać, jako dokumenty odniesienia w procedurach produkcji oraz badań, zwłaszcza w obszarach oceny zgodności i bezpieczeństwa. Wydajny system normalizacyjny powinien, w związku z tym, opierać na bliskiej współpracy organu regulacyjnego, jednostkami normalizacyjnymi oraz przemysłu.

Komisja określiła strategiczną wizję w zakresie normalizacji europejskiej w komunikacie z 2011 r. „*Strategiczna wizja w zakresie norm europejskich – Postęp w celu poprawy i przyspieszenia zrównoważonego wzrostu gospodarki europejskiej do roku 2020*”. Dokumentowi nadano formę prawną w rozporządzeniu (UE) nr 1025/2012 w sprawie normalizacji europejskiej, który obowiązuje od dnia 1 stycznia 2013 r.

W rozporządzeniu tym sformułowano wymóg, by Komisja zidentyfikowała strategiczne priorytety normalizacji europejskiej. Priorytety te, które odzwierciedlają cele polityki Komisji, są publikowane w rocznych programach prac Unii w zakresie normalizacji europejskiej. Roczne programy prac Unii w zakresie normalizacji europejskiej wskazują normy oraz dokumenty normalizacyjne, o które Komisja zamierza wystąpić do europejskich organizacji normalizacyjnych (CEN – Europejski Komitet Normalizacyjny; CENELEC – Europejski Komitet Normalizacyjny Elektrotechniki i ETSI – Europejski Instytut Norm Telekomunikacyjnych) tj., w jaki sposób zamierza wykorzystać normalizację na rzecz nowego lub istniejącego prawodawstwa i polityki oraz jakie formalne wnioski dotyczące normalizacji może to obejmować?

Wskazano, że wnioski o prace normalizacyjne mają kluczowe znaczenie dla funkcjonowania jednolitego rynku z uwagi na to, że normy umożliwiają i ułatwiają wdrażanie aktów prawnych. Generuje to pewność i stabilność prawa dla producentów oraz ułatwia opracowywanie i komercjalizację produktów i usług.

Działalność normalizacyjna, której nadaje się priorytet w niniejszym, rocznym programie prac Unii w zakresie normalizacji europejskiej na 2018 r., odzwierciedla szereg obecnych priorytetów politycznych Komisji oraz wspiera ostatnio zatwierdzone, istotne akty prawne i dokumenty polityczne. Dalsze, znaczące elementy obejmują działania mające na celu zwiększenie widoczności normalizacji europejskiej w innych państwach i organizacjach międzynarodowych oraz działania mające na celu poprawę funkcjonowania, wydajności i realizacji systemu normalizacji europejskiej.

W dokumencie stwierdza się, że Komisja z zadowoleniem przyjmuje rezolucję Parlamentu Europejskiego z 4 lipca 2017 r. w sprawie norm europejskich dla XXI wieku (zwaną dalej „sprawozdaniem PE w sprawie normalizacji”) oraz uznaje i podkreśla opinię, że

„normy stanowią ważne narzędzie na potrzeby funkcjonowania jednolitego rynku w celu zwiększenia europejskiej konkurencyjności, wzrostu gospodarczego i innowacyjności, wsparcia jakości, wyników przedsiębiorstw oraz ochrony konsumentów, przedsiębiorstw, pracowników i środowiska, a także rozwoju interoperacyjności sieci i systemów”. W szczególności w rocznym programie prac Unii uwzględniono i odzwierciedlono np. wyzwania dla normalizacji związane z wymaganiami norm w obszarach technologii ICT (ICT - Information and Communication Technologies) – pojęcie obejmujące technologie przetwarzające, gromadzące lub przesyłające informacje w formie elektronicznej - <https://www.logistyka.net.pl/slownik-logistyczny/szczegoly/371,ict>), międzynarodowym wymiarem normalizacji w obszarach pojazdów autonomicznych, etc. Ponadto sprawozdanie ma kluczowe znaczenie we wspieraniu międzyinstytucjonalnej sprawozdawczości i dialogu, jako istotnego punktu odniesienia dla niniejszego, rocznego programu prac Unii w zakresie normalizacji europejskiej.

Roczny program prac Unii w zakresie normalizacji europejskiej odzwierciedla również wspólną inicjatywę dotyczącą normalizacji, którą Komisja zaproponowała już w 2015 r., jako część strategii jednolitego rynku (COM(2015) 550), którą podpisano w czerwcu 2016 r. We wspólnej inicjatywie dotyczącej normalizacji określono wspólną wizję, która wspiera 10 priorytetów polityki Komisji oraz konkretne działania, jakie należy wykonać do 2019 r., by usprawnić europejski system normalizacji, mobilizując instytucje UE oraz europejską wspólnotę normalizacyjną. Powszechnie uznaje się tę inicjatywę za postęp w ramach typowania norm europejskich na rzecz rozwoju technologii, priorytetów politycznych i globalnych kierunków inicjatyw. Inicjatywę podpisało i poparło łącznie 109 uczestników, w tym państwa członkowskie UE i EFTA oraz organizacje wykazujące wysoki poziom zaangażowania w ramach systemu normalizacji europejskiej.

Przyjęto założenie, że omawiany program prac:

- jest skierowany do wszystkich państw członkowskich, europejskich organizacji normalizacyjnych, krajowych jednostek normalizacyjnych, organizacji, o których mowa w załączniku III (SBS, ANEC, ETUC i ECOS) (Standardy dla małych przedsiębiorstw, organizacja wyrażająca głos europejskich konsumentów w sprawie normalizacji, Europejska Konfederacja Związków Zawodowych oraz Europejska Obywatelska Organizacja Normalizacyjna ds. Środowiska), reprezentujących odpowiednio MŚP, konsumentów, pracowników i normalizacyjne interesy środowiskowe, przemysłu oraz innych zainteresowanych stron zaangażowanych w proces normalizacji,

- ma na celu zwiększenie efektywności systemu normalizacji europejskiej poprzez koncentrowanie dostępnych zasobów w sektorach, które umożliwiają mu realizację priorytetów Komisji,
- wzywa europejskie organizacje normalizacyjne, by opierały swoje programy prac na wdrażaniu kluczowych strategii, działań oraz polityki, jakie wskazano w programie.

Roczny program prac Unii w zakresie normalizacji europejskiej nie wpływa na ingerencję w budżet, w zakresie wykraczającym poza wcześniej przewidywane perspektywy finansowe na 2018 r.

1. STRATEGICZNE PRIORYTETY NORMALIZACJI EUROPEJSKIEJ NA RZECZ PRAWODAWSTWA I POLITYKI UNII EUROPEJSKIEJ

Europejski system normalizacji jest jednym z fundamentów rynku wewnętrznego. Jego rola wykracza poza opracowywanie norm zharmonizowanych. Przyczynia się także bezpośrednio do integracji jednolitego rynku oraz wspiera tworzenie miejsc pracy, ogólny wzrost gospodarki UE, zwiększenie konkurencyjności, innowacji i wiodącej pozycji w przemyśle. Stanowi integralną część strategii jednolitego rynku oraz istotną składową priorytetów politycznych Komisji, a także kilku znaczących inicjatyw politycznych takich jak np.: strategia jednolitego rynku cyfrowego. Poprzez wspieranie procesu opracowywania norm europejskich w strategicznych obszarach stanowiących rozwijające się rynki, Komisja dąży do utworzenia przewagi konkurencyjnej dla europejskich przedsiębiorstw, w szczególności dla MŚP.

Ta część programu poświęcona jest działaniu na rzecz wsparcia istotnych inicjatyw zgodnie z programem prac Komisji na 2017 r. i potrzeb w zakresie normalizacji na 2018 r., które z nich wynikają. Sformułowane wnioski nie stanowią wyczerpującego zestawienia działań, które Komisja zamierza podjąć w danych obszarach polityki. Odzwierciedlają zwłaszcza potrzeby zidentyfikowane w trakcie przygotowania lub wdrożenia istotnych aktów prawnych i polityki oraz są zgodne z celami strategicznymi Komisji na rzecz rozwoju europejskiego systemu normalizacji.

Ważnym kierunkiem działań jest potrzeba opracowania standardów cyfrowych dla przemysłu europejskiego w zakresie wytwarzania produktów i samej produkcji. W tym zakresie przemysł już opracował ramy odniesienia i model referencyjny dla procesów produkcji, które są aktywnie stosowane i rozwijane na potrzeby systemów IT wspierających środowisko wytwarzania oraz jego rozwój.

Działania na rzecz strategii jednolitego rynku cyfrowego

Rok po opublikowaniu priorytetów Komisji w normalizacji ICT (COM(2016) 176), odnotowuje się rosnący postęp w działaniach przedstawionych w ramach obszarów sieci łączności 5G, internetu, przetwarzania w chmurze, bezpieczeństwa cybernetycznego, technologii dużych zbiorów danych, obszarów sektorowych w zakresie: e-zdrowia, inteligentnych systemów transportowych oraz pojazdów podłączonych do sieci i zautomatyzowanych, inteligentnej sieci energetycznej, cyfryzacji przemysłu, inteligentnych budynków, miast i inteligentnego rolnictwa. Prace w tym zakresie prowadzone są we współpracy z europejskimi organizacjami normalizacyjnymi, światowymi Centrami Monitorowania Zrównoważonego Rozwoju oraz społecznością normalizacyjną. Komisja rozpoczęła także działania zmierzające do poprawy ekosystemu normalizacji ICT, w tym pracę z europejskimi organizacjami normalizacyjnymi oraz zainteresowanymi stronami w kwestii podjęcia możliwych środków służących ulepszeniu ekosystemu w zakresach koniecznych dla spełnienia wymagań norm. Współdziałanie w zakresie normalizacji na rzecz wzmocnienia obecności UE w obszarze normalizacji międzynarodowej uznano za jeden z priorytetowych kierunków działań. W przeglądzie śródkresowym wdrożenia strategii jednolitego rynku cyfrowego przedstawiono całościowe wdrożenie działań zmierzających do jego standaryzacji.

Co więcej, kwestię dostępności pierwotnych światowych norm 5G do końca 2019 r. włączono do działań w ramach planu działania dotyczącego sieci 5G (COM(2016) 588). Zgodzono się, co do zasady, że interoperacyjność i normy są istotną częścią procesu tworzenia europejskiej gospodarki opartej na danych, która ma na celu sprzyjanie najlepszym, możliwym zastosowaniom potencjału danych cyfrowych z korzyścią dla gospodarki i społeczeństwa. We wniosku dotyczącym rozporządzenia o prywatności i łączności elektronicznej zachęca się do wprowadzenia standardowych znaków graficznych w celu zapewnienia widocznego i czytelnego przedstawienia zbioru informacji wysyłanych przez urządzenie końcowe, celu takiego działania, osoby odpowiedzialnej oraz wszelkich działań, jakie użytkownik końcowy urządzenia końcowego może podjąć, aby minimalizować tego rodzaju procesy zapobiegając ich nadmiernemu i nieuzasadnionemu rozrostowi.

W lipcu 2016 r. w ramach komunikatu „*Wzmacnianie europejskiego systemu odporności cybernetycznej oraz wspieranie konkurencyjnego i innowacyjnego sektora bezpieczeństwa cybernetycznego*”(COM(2016) 410), ogłoszono działanie na rzecz planu w zakresie postępowania z incydentami w cyberprzestrzeni na dużą skalę na poziomie UE. Zaakcentowano, że brak stosownych rozwiązań w postaci np. norm technicznych, norm procesów i unijnych mechanizmów certyfikacji to istotne luki, mające wpływ na jednolity

rynek cyberbezpieczeństwa. Przyjęcie komunikatu dotyczącego warunków koniecznych dla spełnienia wymogów norm na rzecz zapewnienia stabilnych i zrównoważonych ram w tym obszarze, zaplanowano na jesień 2018 r.

Wdrażane są także działania poprzez istniejące w tym obszarze partnerstwa publiczno-prywatne, takie jak „*Sojusz na rzecz innowacji w dziedzinie Internetu rzeczy (AIOTI)*”, Partnerstwo publiczno-prywatne „*Infrastruktura 5G*”, fabryki jutra, Europejska Organizacja na rzecz Bezpieczeństwa Cybernetycznego (ECSO) oraz poprzez projekty badawcze i innowacyjne programu „*Horyzont 2020*” (<https://ec.europa.eu/programmes/horizon2020/>). Dodatkowo, potrzeby w zakresie normalizacji ICT w ramach wspierania polityki UE wskazano w planie działania na rzecz normalizacji ICT (https://ec.europa.eu/growth/content/2017-rolling-plan-ict-standardisation-released_pl), który został opracowany przez służby Komisji Europejskiej we współpracy z wielostronną platformą ds. normalizacji ICT i został dostosowany tak, aby odzwierciedlać priorytety określone w komunikacie dotyczącym priorytetów w normalizacji ICT. Ponadto w załączniku określono możliwe wnioski o normalizację i innych obszarów np. dotyczących kwestii niepełnosprawności i osób niepełnosprawnych.

Działania mające na celu wspieranie strategii na rzecz unii energetycznej

Szybkość i skala transformacji cyfrowej mają istotny wpływ na wiele gałęzi przemysłu, w tym sektor energetyczny. Badanie wzajemnego oddziaływania między cyfryzacją a unią energetyczną uznano za zadania priorytetowe. Oczekuje się, że normalizacja pomoże w szybkim przejściu na niskoemisyjny i zintegrowany rynek wewnętrzny i w związku z tym stanowi priorytet dla unii energetycznej. W tym celu w komunikacie „*Przyspieszenie innowacji w dziedzinie czystej energii*” wskazano normalizację, jako ważny czynnik umożliwiający upowszechnienie technologii niskoemisyjnych. Zgodzono się, że należy ukierunkować określone działania na wzajemne połączenie sieci energetycznych, wsparcie zróżnicowanych źródeł dostaw gazu oraz integrację źródeł energii odnawialnych w ramach tzw. koszyka energetycznego. Normalizacja już teraz wspiera efektywność energetyczną oraz przeorientowanie rynku popytu na budynki spełniające normy skuteczności energetycznej. Dalsze wysiłki powinny skupiać się na poprawie pomiarów zużycia energii przez urządzenia i wspieraniu inteligentnych miast poprzez tzw. zielone i innowacyjne zamówienia publiczne. Te cele doprowadziły między innymi do bieżącego opracowywania norm w zakresie monitorowania jakości powietrza na poziomie lokalnym i regionalnym przy użyciu mobilnych i przenośnych urządzeń do monitorowania. W kontekście ambitnych celów UE, w kwestii potrzeb dekarbonizacji transportu, normalizacja powinna zapewniać

producentom pojazdów możliwości przejścia na ekologicznie czyste środki transportu, pozwalające na mniejsze zużycie paliwa oraz dalszą redukcję emisji CO₂ i innych zanieczyszczeń.

Dalsze wspieranie poprzez normalizację jest niezbędne by ograniczyć nieefektywność energetyczną budynków poprzez zapewnienie odbiorcom końcowym odpowiednich informacji na temat systemów ciepłowniczych i systemów chłodzenia. Stanowiłoby to znaczący wkład w światowe wysiłki na rzecz redukcji emisji gazów cieplarnianych oraz zużycia paliwa, przy jednoczesnym dążeniu do wspierania współpracy z regionami i państwami spoza UE w tych obszarach. W ramach wdrażania strategii dotyczącej zielonej infrastruktury UE (COM(2013) 249), także stwierdzono potrzeby w zakresie normalizacji poprzez opracowanie modułów fizycznych harmonizacji norm i przepisów technicznych na rzecz wzmocnienia znaczenia tzw. zielonej infrastruktury dla różnych etapów jej projektowania.

Działania na rzecz strategii kosmicznej i lotniczej dla Europy

W tym obszarze Komisja prowadzi trzy programy satelitarne: globalny system pozycjonowania w ramach Galileo, nawigacja w ramach EGNOS oraz obserwacja w ramach programu Copernicus. Programy te mają kluczowe znaczenie dla konkurencyjności UE, biorąc pod uwagę potencjał ekonomiczny usług i danych, jaki mogą one zaoferować przedsiębiorstwom i społeczeństwu. Komisja zachęca do przyjmowania rozwiązań kosmicznych w drodze środków normalizacyjnych i planów działania oraz poprzez włączanie wykorzystania przestrzeni kosmicznej do przyszłych strategii dotyczących np. samochodów bezzałogowych i samochodów podłączonych do sieci, a także kolei, lotnictwa oraz bezzałogowych statków powietrznych. W ramach realizacji strategii lizbońskiej w obszarze transportu można zaobserwować szeroki zakres zainteresowań unijnych organów. Skupiono się przede wszystkim na dwóch obszarach: transporcie kolejowym i lotniczym (Kochański 2013).

Inicjatywy na rzecz planu dotyczącego gospodarki o tzw. obiegu zamkniętym

W sprawozdaniu na temat wprowadzenia w życie planu działania dotyczącego gospodarki o obiegu zamkniętym (COM(2017) 33 final). Komisja zwróciła się do europejskich organizacji normalizacyjnych z wnioskiem o opracowanie ogólnych norm dotyczących trwałości, możliwości ponownego użycia i recyklingu oraz dokumentacji w odniesieniu do aspektów efektywnego wykorzystania materiałów. W tym zakresie, zwłaszcza dot. surowców krytycznych, normy zharmonizowane pomogą zwiększyć bezpieczeństwo i skuteczność

np. nawozów organicznych oznaczonych znakiem CE. Producenci będą mogli dotrzeć do szerszej grupy konsumentów, czerpiąc przy tym korzyści z możliwego podwyższenia cen dzięki powszechnie znanej gwarancji jakości na podstawie znaku CE. Zgodnie z prognozami, w przemyśle zajmującym się recyklingiem bioodpadów, w celu produkcji nawozów organicznych może powstać około 120 000 miejsc pracy. Komisja wyraża nadzieję, że będzie się zachęta do zintensyfikowania badań naukowych, innowacji i inwestycji w gospodarkę o obiegu zamkniętym, generujących wartość zasobów wtórnych pochodzących ze źródeł krajowych, które w innym przypadku byłyby unieszkodliwiane, jako odpady.

Wysiłki na rzecz europejskiego planu działania w sektorze obrony

Fragmentacja rynku i niedostateczna współpraca przemysłowa negatywnie wpływają na europejski rynek wyposażenia obronnego. Zgodnie z europejskim planem działania w sektorze obrony (COM(2016) 950), Komisja zobowiązuje się do wspierania rozwoju norm w obszarze obronności uznanych przez państwa członkowskie za konieczne na potrzeby wspólnych projektów, w ramach obszarów uznanych za priorytetowe.

Kroki na rzecz europejskiego planu działania zakresie Europejskiej agencji bezpieczeństwa

Wskazano, że narzędzia oparte na innowacyjnych technologiach są niezbędne do ochrony przed zagrożeniami terrorystycznymi (COM(2015) 624 final). Konieczne jest podjęcie dodatkowych działań zarówno, jeśli chodzi o wykorzystanie technologii wykrywających zagrożenia, jak i normalizacji jej stosowania. Przemysł europejski ma dobre podstawy, by zrozumieć potrzeby organów oraz posiada zdolności do wdrożenia oferowanych rozwiązań. W ramach wsparcia tego procesu można byłoby utworzyć platformy celem skuteczniejszego połączenia różnych rozwiązań, uniknięcia powielania oraz w celu wykorzystywania innowacyjnych pomysłów. Normalizacja europejska powinna stanowić pomost między systemami, metodami i wyrobami poprzez oferowanie norm, które wspierają jakość danych oraz interoperacyjność systemów danych rejestrujących statystyki kryminalne, a także poprzez tworzenie wymogów w zakresie sprzętu i metod wykrywania zagrożeń.

Działania na rzecz wsparcia pogłębionego i bardziej sprawiedliwego rynku wewnętrznego opartego na wzmocnionej bazie przemysłowej

W związku z priorytetem Komisji, jakim jest Europa wspierająca swój przemysł, zidentyfikowano także inne potrzeby w zakresie normalizacji.

Występuje zapotrzebowanie rynkowe na nowe zharmonizowane normy w zakresie szczególnych rodzajów podzespołów używanych w drukarkach 3D, robotach, pojazdach

autonomicznych, turbinach wiatrowych i automatach. Tego rodzaju innowacyjne produkty są sprawnie opracowywane w odpowiedzi na popyt i szybko rozpowszechniają się na rynku europejskim. W celu przewycięzenia zaistniałej sytuacji polegającej na samodzielnej certyfikacji procedur zgodności niezwykle ważne jest zagwarantowanie dostępności norm europejskich, aby zapewnić bezpieczeństwo oraz dostęp do rynku. Ponadto należy wziąć pod uwagę odpowiednie międzynarodowe działania normalizacyjne.

W dyrektywie (UE) 2016/1629 (Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/1629 z dnia 14 września 2016 r. ustanawiająca wymagania techniczne dla statków żeglugi śródlądowej, zmieniająca dyrektywę 2009/100/WE i uchylająca dyrektywę 2006/87/WE), potwierdzono rolę Europejskiego Komitetu ds. Opracowywania Norm z zakresu Żeglugi Śródlądowej (CESNI), jako organu referencyjnego na potrzeby opracowywania norm technicznych w sektorze nawigacji śródlądowej. CESNI to Komitet składający się z reprezentantów przedstawicieli państw UE oraz krajów trzecich. Jest także organem referencyjnym na potrzeby norm technicznych statków podlegających poprawionej Konwencji o żegludze na Renie (http://www.ccr-zkr.org/files/conventions/convrev_e.pdf). Biorąc pod uwagę różne ramy prawne i czasowe dla procedur podejmowania decyzji, ważne jest wzmacnianie funkcjonowania CESNI w celu wsparcia pogłębionego rynku wewnętrznego, w zakresie żeglugi śródlądowej. Normy opracowane przez CESNI mają kluczowe znaczenie dla konkurencyjności floty oraz dla zapewnienia bezpieczeństwa środowiskowego. Jednocześnie powinny, w procedurze opracowywania, uwzględniać wymagania techniczne dla statków żeglugi śródlądowej.

Ponadto, by zwiększyć bezpieczeństwo i usunąć bariery techniczne, położony zostanie nacisk na ustanowienie nowych specyfikacji technicznych na potrzeby interoperacyjności infrastruktury systemu kolei i podsystemów taboru kolejowego.

Interoperacyjność i normalizacja odgrywają kluczową rolę w usuwaniu barier technicznych oraz dodatkowych kosztów w postępowaniach o udzielenie zamówienia. W idealnych warunkach oferty, w tym MŚP, powinni móc się komunikować i z łatwością uczestniczyć w wielu rynkach. Z tego powodu potencjalnymi obszarami zainteresowania dla normalizacji są rejestry danych lub umów, elektroniczny jednolity europejski dokument zamówienia (eESPD) oraz akredytacja platform elektronicznych zamówień publicznych, katalogów elektronicznych i formularzy elektronicznych.

Należy zapewnić jednolite procedury stosowania wymogów prawnych w zakresie wprowadzania na rynek wyrobów medycznych do diagnostyki in vitro (W Polsce funkcjonuje KT 300 ds. Medycznych Badań Laboratoryjnych In Vitro – Sekretariat Komitetu przy

Polskim Komitecie Normalizacyjnym - <https://pzn.pkn.pl/kt/info/9000129001>) tak, by zwiększyć bezpieczeństwo i wydajność celem usprawnienia swobodnego przepływu towarów na rynkach wyrobów medycznych. Zwraca się uwagę na kwestię przeprowadzenia przeglądów lub aktualizacji wszystkich istniejących norm oraz ewentualnego opracowania nowych norm z tego obszaru. Wsparcie dotyczące technologii i wyrobów medycznych w ramach programu „*Horyzont 2020*” – powinno być przygotowane w taki sposób, by zachować terminowy dostęp do innowacyjnych rozwiązań w zakresie opieki medycznej oraz by wspierać konkurencyjność przemysłu europejskiego, dostarczać przemysłowi i użytkownikom urządzeń badawczych potrzebnych do opracowywania i badania wyrobów medycznych, zgodnie z tymi nowymi przepisami i normami powiązаныmi.

Należy zaktualizować bieżące normy zharmonizowane dotyczące materiałów wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego, aby odzwierciedlić najnowsze osiągnięcia technologiczne, a także zwiększyć bezpieczeństwo i jakość oceny zgodności podobnych produktów. Normy zharmonizowane wspierałyby ustalanie minimalnych wymogów w zakresie poprawy ochrony zdrowia i bezpieczeństwa pracowników potencjalnie narażonych na atmosferę wybuchową.

Utrzymanie i wzmacnianie obecności przemysłu UE na rynkach międzynarodowych mają kluczowe znaczenie w tworzeniu miejsc pracy i rozwoju państw europejskich. Z uwagi na to, że normy ułatwiają przedsiębiorstwom dostęp do rynków na całym świecie, określono zasadnicze dwa cele:

- zwiększenie konkurencyjności i globalnego zasięgu przemysłu europejskiego poprzez zmniejszenie barier technicznych w handlu,
- zwiększenie ogólnoświatowej interoperacyjności poprzez wykorzystanie wspólnych, dostosowanych pod względem technicznym norm, które wspierają handel towarami i usługami.

Cele te można osiągnąć przede wszystkim poprzez dążenie do największej możliwej spójności między normami międzynarodowymi a europejskimi, ale także poprzez ułatwianie stosowania norm europejskich lub międzynarodowych poza UE, zachowując jednocześnie właściwą równowagę między wymiarem europejskim, narodowym i międzynarodowym (Zob. również sprawozdanie PE w sprawie norm). W 2018 r. Komisja wzmocni swój dialog polityczny z podmiotami normalizacji międzynarodowej. Będzie również w dalszym ciągu zwiększała świadomość w zakresie zalet międzynarodowego i europejskiego systemu normalizacji i promowała je na wielostronnych forach (np. Światowej Organizacji Handlu i odpowiednich komitetów ONZ), a także przyczyniała się do dialogów

regulacyjnych/politycznych UE prowadzonych z ekonomicznie istotnymi partnerami oraz w procesie rozwiązywania problemów barier technicznych w handlu, w porozumieniach o wolnym handlu. Komisja sfinansuje także projekty eksponujące ww. kwestie normalizacyjne w państwach tzw. „istotnych ekonomicznie” na wzór programu „oddelegowanych ekspertów ds. normalizacji europejskiej” w Chinach i Indiach oraz internetową platformę normalizacyjną utworzoną we współpracy z Chinami. Ogólnym celem takich działań jest przedstawienie systemu normalizacji europejskiej, jako alternatywy dla ustaleń normalizacyjnych innych regionów/państw, dostarczenie informacji istotnych z perspektywy normalizacji, ułatwienie współpracy dwustronnej w sprawach normalizacji oraz wspieranie przedsiębiorstw europejskich napotykających trudności związane z normalizacją przy wchodzeniu na rynki poza UE.

Komisja wykorzysta także instrument polityki zagranicznej, by wesprzeć promocję systemu normalizacji europejskiej na całym świecie, szczególnie w sektorze ICT. Ponadto w celu wzmocnienia obecności europejskiej w obszarze normalizacji międzynarodowej ICT, w 2018 r. ustanowione zostanie centrum monitorowania międzynarodowych działań normalizacyjnych oraz – w celu propagowania interesów europejskich – mechanizm wsparcia finansowego po to, by kluczowi eksperci mogli brać udział w posiedzeniach dotyczących normalizacji międzynarodowej. Dlatego Komisja będzie w dalszym ciągu wspierała współpracę międzynarodową dotyczącą normalizacji w kontekście badań w ramach programu „Horyzont 2020”.

2. PARTNERSTWO PUBLICZNO-PRYWATNE

Partnerstwo publiczno-prywatne jest fundamentem systemu normalizacji europejskiej i przez lata stanowiło podstawę jego skutecznego jego funkcjonowania. Dalszy jego rozwój wymaga lepszego zaangażowania i ścisłej współpracy wszystkich zainteresowanych stron.

Zarządzanie

W celu zapewnienia sprawnego przyjęcia i sprawnej publikacji europejskich norm zharmonizowanych, wspólnota normalizacyjna potrzebuje odpowiednich zasobów finansowych, organizacyjnych oraz ludzkich.

Komisja pracuje obecnie z europejskimi organizacjami normalizacyjnymi nad wypracowaniem planu działania, obejmującego priorytetowe kroki mające na celu uwzględnienie zbioru nieopublikowanych norm zharmonizowanych w perspektywie krótko, średnio i długoterminowej. Oznacza to w szczególności priorytetowe traktowanie norm wywierających największy wpływ na rynek, opracowanie jaśniejszych procedur opracowania

i publikacji norm, jak również aktualizowanie narzędzi wsparcia IT. W 2018 r. Komisja ustanowi nową sieć konsultantów mających za zadanie wspieranie tworzenia norm zharmonizowanych na poziomie technicznym.

Komisja zaproponuje europejskim organizacjom normalizacyjnym, aby od 2018 r. przeznaczały minimalny odsetek ze środków finansowych pochodzących z unijnych dotacji na działania służące wspieraniu komitetów technicznych, które opracowują normy europejskie. W procesie tym oraz w przyszłych pracach będą wykorzystane doświadczenia z pierwszego roku wdrażania programu 2018 r.

Ponadto Komisja omówi z europejskimi organizacjami normalizacyjnymi możliwość wzmocnienia partnerstwa publiczno-prywatnego poprzez jego przyszły udział w strukturach zarządzania, takich jak Wspólna Grupa Prezesów CEN, CENELEC oraz ETSI, która analizuje zmiany polityczne i gospodarcze mogące wpływać na proces przygotowywania norm.

Szkolenia

Komisja zorganizuje szkolenia międzyinstytucjonalne, by zwiększyć wśród prawodawców i współprawodawców zrozumienie kwestii stosowania norm podczas wdrażania prawodawstwa oraz polityki. Działanie to zostanie zorganizowane we współpracy z europejskimi organizacjami normalizacyjnymi oraz międzynarodowymi jednostkami normalizacyjnymi, aby zapewnić objęcie szerokiego zakresu zagadnień i poszerzenie wiedzy na temat interakcji między europejską działalnością normalizacyjną a międzynarodową.

Angażowanie szerokiego grona podmiotów

Od czasu wejścia w życie rozporządzenia podjęto znaczące wysiłki na rzecz skutecznego zaangażowania zainteresowanych MŚP oraz partnerów społecznych i społecznościowych w działalność normalizacyjną. Jak jednak stwierdzono w poprzednich rocznych programach prac Unii w zakresie normalizacji europejskiej, pozostało jeszcze wiele wyzwań dotyczących zapewnienia odpowiedniego udziału organizacji normalizacyjnych na rzecz wspierania MŚP. W przypadkach, kiedy normy są związane z prawodawstwem chroniącym interesy publiczne, jak na przykład kwestie dostępności, udział zainteresowanych partnerów społecznych – tak, jak w tym przypadku przedstawicieli osób niepełnosprawnych – ma znaczenie kluczowe.

W 2018 r. Komisja będzie dalej ściśle monitorowała postępy we wdrażaniu przepisów rozporządzenia dotyczące angażowania szerokiego grona podmiotów przez system normalizacji europejskiej. Będzie kontynuowała współpracę ze wspólnotą normalizacyjną

w kontekście wspólnej inicjatywy dotyczącej normalizacji, w ramach której szereg działań odnosi się do angażowania szerokiego grona podmiotów.

Komisja wzywa ponadto europejskie organizacje normalizacyjne, krajowe jednostki normalizacyjne oraz inne zainteresowane organizacje do dalszych starań przy podejmowaniu wyzwań dotyczących udziału zainteresowanych stron i do zwiększenia intensywności współpracy tych organizacji. Wzywa europejskie organizacje normalizacyjne do utrzymywania i zwiększenia ich wysiłków w celu ułatwiania pracy organizacji i wszystkich zainteresowanych stron, ze szczególnym uwzględnieniem ich reguł i procedur wewnętrznych oraz pracy na poziomie międzynarodowym, zwłaszcza w ramach Międzynarodowej Organizacji Normalizacyjnej – ISO oraz Międzynarodowej Komisji Elektrotechnicznej – IEC.

2. REALIZACJA WSPÓLNEJ INICJATYWY DOTYCZĄCEJ NORMALIZACJI

Należy dalej rozbudowywać i wdrażać działania określone w pakiecie normalizacyjnym z czerwca 2016 r. (Komunikat „Normy europejskie dla XXI wieku” (COM(2016) 358); „Wykorzystanie potencjału norm europejskich dotyczących usług w celu wspierania europejskich konsumentów i przedsiębiorstw” – specjalne wytyczne dotyczące normalizacji usług (SWD(2016)186); sprawozdanie na podstawie art. 24 (COM(2016) 212); oraz roczny program prac Unii w zakresie normalizacji europejskiej na 2017 r. (COM(2016) 357 i SWD(2016) 185)) oraz wspólną inicjatywę dotyczącą normalizacji, aby kontynuować ulepszenie rocznego cyklu zarządzania i wywiązać się ze zobowiązania do zmodernizowania, nadania priorytetu i przyspieszenia terminowej realizacji opracowania norm. Do najważniejszych priorytetów na rok 2018 należą m.in.:

- wspieranie unijnej oceny wpływu norm poprzez poszerzanie wiedzy na temat szerszych skutków gospodarczych i społecznych,
- działanie na rzecz poprawy terminowej realizacji i odnoszenia się do norm,
- zwiększone angażowanie szerokiego grona podmiotów i skuteczny udział zainteresowanych stron na różnych poziomach procesu normalizacji.

Sprawozdawczość międzyinstytucjonalna

Angażowanie współprawodawców w proces ustalania priorytetów systemu normalizacji europejskiej jest ważnym czynnikiem sukcesu. Na potrzeby niniejszego programu prac Komisja oparła swoje prace na sprawozdaniu Parlamentu Europejskiego w sprawie normalizacji, o którym mowa powyżej, a także na doświadczeniach ze współprawodawcami. Zgodnie z zobowiązaniem określonym w pakiecie normalizacyjnym, przyjęcie kolejnego rocznego programu prac UE w zakresie normalizacji zostanie

poprzedzone pojedynczym sprawozdaniem Komisji dla Parlamentu Europejskiego i Rady, które będzie dotyczyło realizacji polityki UE w zakresie normalizacji. Na podstawie tego dokumentu Komisja włączy się w dialog międzyinstytucjonalny z Parlamentem Europejskim i Radą. Sprawozdanie Parlamentu Europejskiego w sprawie normalizacji, niniejszy program prac UE w zakresie normalizacji europejskiej na 2018 r. oraz późniejszy dialog, posłużą za dalszy wkład polityczny do przygotowania rocznego programu prac UE w zakresie normalizacji europejskiej na 2019 r.

Badanie gospodarczego i społecznego kontekstu normalizacji

Normy odgrywają zasadniczą, choć czasami niewidoczną, rolę we wspieraniu wzrostu gospodarczego poprzez zwiększanie produktywności, konkurencyjności i innowacji, a także dobrobytu społecznego. Wpływ norm na przedsiębiorstwa i ich łańcuchy dostaw, jako mniej zrozumiałe dotyczy w głównej mierze sektora publicznego. W niektórych przypadkach brakuje świadomości i informacji o wpływie stosowania norm w zakresie polityki publicznej.

W odpowiedzi na zaproszenie Rady (Rada ds. Konkurencyjności z 2 marca 2015 r. „zwraca się do Komisji o zakończenie niezależnego przeglądu i przeanalizowanie wpływu normalizacji na gospodarkę z uwzględnieniem interesów wszystkich stron”) i zgodnie z wspólną inicjatywą dotyczącą normalizacji, Komisja przygotowuje badania poświęcone wpływowi norm na gospodarkę i społeczeństwo w UE. Rozpoczęcie badania zaplanowano już w 2018 r. na podstawie studium wykonalności z 2017 r. Struktura studium wykonalności zostanie ustalona z europejskimi ośrodkami naukowymi i uwzględni wkład naukowy specjalistów z tej dziedziny w ramach wymiany, w kolejnych latach.

PODSUMOWANIE

Zawarte w artykule działania Unii Europejskiej na rzecz programu normalizacji europejskiej na 2018 r., są kolejnymi, które zgodnie z uzgodnioną strategią w sprawach normalizacji mają zachęcać państwa wspólnoty do podejmowania kolejnych działań na rzecz doskonalenia i rozwoju normalizacji europejskiej. W ocenie Komisji, takie działania mają się przyczynić do zwiększenia świadomości dotyczącej normalizacji w dużej liczbie sektorów gospodarki, jak również i wśród samych podmiotów.

Zakłada się, że ten program pracy Unii na rzecz europejskiej normalizacji jest kluczowym, a podejmowane działania Komisji mają mieć na celu przyspieszenie i zrationalizowanie procesów normalizacyjnych. Ma to przyczynić się do bardziej efektywnego prognozowania i planowania działalności normalizacyjnej, także w sektorach gospodarki, takich jak obronność i bezpieczeństwo. Ma to także umożliwić lepszą

synchronizację prac przygotowawczych w europejskich organizacjach normalizacyjnych, w procesie programowania, opracowywania i publikowania norm. Ponadto, Komisja wzywa krajowe organizacje do uwzględnienia jej wytycznych, o ile to możliwe, w swoich programach prac dotyczących normalizacji (W Polsce organizacją taką jest Polski Komitet Normalizacyjny).

Znamienne jest także to, że omawiane wytyczne i kierunki działań zostały ustanowione w porozumieniu ze wszystkimi zainteresowanymi stronami i stanowią szeroką platformę danych wejściowych, jako przyszłych priorytetów działalności normalizacyjnej. Komisja w swoich wnioskach informuje, że kolejnymi krokami będzie ocena dokonań w omawianym obszarze innowacji i konkurencyjności, zgodnie z zatwierdzoną strategią normalizacji europejskiej do 2020 r. Aktualne i planowane prace w tym zakresie na forum Unii Europejskiej dowodzą, że normalizacja była i jest ważnym elementem stymulacji rozwoju rynku europejskiego.

LITERATURA

1. Kochański T., Wybrane aspekty zarządzania bezpieczeństwem publicznym w Polsce w latach 2010-2014. Szkoła Wyższa im. Bogdana Jańskiego, Warszawa 2015.
2. Miszalski W., Mitkow Sz., On certain methodologies of technology assessment for national security, *Studia Bezpieczeństwa Narodowego* (Zeszyt 1/2011, str. 27-50).
3. Mitkow Sz., Wpływ systemu pozyskiwania sprzętu wojskowego na kształtowanie bezpieczeństwa militarnego Polski w XXI wieku. Rozprawa habilitacyjna, AMW, Gdynia 2015.
4. Pawlisiak M., Systemy logistyczne determinantem bezpieczeństwa Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, WAT, Warszawa 2016.
5. Rogowski B., H. Popiel, Program prac Unii Europejskiej w zakresie normalizacji na 2015r. – wyd. *Studia Bezpieczeństwa Narodowego* (zeszyt nr 5/2014, str. 315-327).
6. Szwajczer T. (red.), *Normalizacja*. Wydanie trzecie zmienione, PKN, Warszawa 2013.
7. Roczny program prac unii w zakresie normalizacji europejskiej na 2018 r. Bruksela, stan na 25.8.2017 r. COM(2017) 453 final.
8. Strategia normalizacyjna Unii Europejskiej – przewodnik z 2 czerwca 2011, <http://eur-lex.europa.eu> – 20.03.2013 r.
9. <https://www.pkn.pl/>. materiały dostępne na 19.04.2018.